Ya?l? Bireyler ?çin Çok Boyutlu Gözlem Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Ya?l? Bireyler ?çin Çok Boyutlu Gözlem Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33010

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Bu giri?, Soygür, Duyan, Hasgül ve Ad?batmaz taraf?ndan 2017 y?l?nda gerçekle?tirilen "Multidimensional Observation Scale for Elderly Subjects" (MOSES) adl? ölçe?in Türkçe'ye uyarlama çal??mas?n? temel almaktad?r. **Ya?l? Bireyler ?çin Çok Boyutlu Gözlem Ölçe?i** (YBÇBGÖ), ya?l? bireylerin davran??sal ve i?levsel durumlar?n? çok boyutlu bir perspektiften gözlemsel olarak de?erlendirmek amac?yla geli?tirilmi?tir.

Ölçek, bak?m ortamlar?nda bulunan **ya?l? bireylerin** günlük ya?am aktiviteleri, sosyal etkile?imleri, bili?sel durumlar? ve duygusal tepkileri gibi kritik alanlarda profesyonellerin sistematik gözlem yapmas?n? sa?lar. Uyarlama çal??mas?, ölçe?in psikometrik özelliklerinin Türk kültürüne uygunlu?unu ve geçerli?ini sa?lamay? amaçlam??t?r.

Anahtar Kelimeler

Ya?l? Bireyler, Çok Boyutlu Gözlem Ölçe?i, Gerontoloji, Uyarlama, Psikometri, Gözlem, Geriatri.

Yazarlar

Soygür, H., Duyan, V., Hasgül, E., Ad?batmaz, M.

Amaç

Ölçe?in temel amac?, **ya?l? bireylerin** davran??sal ve i?levsel durumlar?n? çok boyutlu bir perspektiften, genellikle bak?m verenler veya sa?l?k profesyonelleri arac?l???yla gözlemsel olarak de?erlendirmektir. Ölçek, ya?l?lar?n bak?m ihtiyaçlar?n?, ya?am kalitelerini ve zaman içindeki de?i?ikliklerini izlemek için klinik ve ara?t?rma ortamlar?nda kullan?lmak üzere tasarlanm??t?r.

Türkçe uyarlama çal??mas? (2017), orijinal ölçe?in kültürel ve dilsel e?de?erli?ini sa?layarak, Türkiye'deki geriatrik popülasyonla çal??an uzmanlar?n uluslararas? kabul görmü? bu arac? kullanabilmesine olanak tan?may? hedeflemi?tir. Bu, ya?l? bak?m? alan?ndaki ara?t?rmalar?n ve uygulamalar?n standardizasyonuna katk?da bulunmaktad?r.

Yap?

Ya?l? Bireyler ?çin Çok Boyutlu Gözlem Ölçe?i (YBÇBGÖ), ad?ndan da anla??laca?? gibi, ya?l?lar?n i?levselli?ini tek bir de?i?ken yerine birden fazla boyutta ölçen bir araçt?r. Orijinal **Çok Boyutlu Gözlem Ölçe?i** (MOSES), genellikle a?a??daki temel yap?lar? ölçen alt boyutlardan olu?ur:

Fiziksel Ba??ms?zl?k ve Günlük Ya?am Aktiviteleri (G?A)

ARABPSYCHOLOGY.COM

Bili?sel ??levsellik ve Yönelim
Sosyal Etkile?im ve ?leti?im
Duygusal Durum ve Davran??sal Sorunlar

Ölçek maddeleri, bak?m personelinin k?sa bir süre zarf?nda gözlemleyebilece?i spesifik davran??lar ve durumlar üzerine odaklanarak, kapsaml? ve objektif bir de?erlendirme sa?lamay? amaçlamaktad?r.

Geçerlik

Ölçe?in Türkçe uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in Türk popülasyonunda geçerli bir ölçüm arac? oldu?unu kan?tlamak amac?yla çe?itli geçerlik analizleri gerçekle?tirilmi?tir. Bu analizler genellikle yap? geçerli?i (faktör analizi) ve ölçüt ba??ml? geçerli?i (benzer yap?y? ölçen di?er geçerli ölçeklerle korelasyon) içermektedir.

Yap?lan geçerlik çal??malar?, ölçe?in çok boyutlu yap?s?n?n Türk kültüründe de korundu?unu ve ölçe?in teorik olarak ölçmesi beklenen yap?y? ba?ar?l? bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermi?tir. Geçerlik sonuçlar?n?n tam detaylar? ilgili referans makalesinde (Soygür ve ark., 2017) mevcuttur. **Geçerlik** analizlerinin detayl? sonuçlar?na ula?mak için makalenin tamam?n?n incelenmesi önerilir.

Güvenirlik

Ya?l? Bireyler ?çin Çok Boyutlu Gözlem Ölçe?i'nin Türk popülasyonundaki güvenilirli?i, iç tutarl?l?k analizleri ve genellikle test-tekrar test yöntemleri kullan?larak incelenmi?tir. ?ç tutarl?l?k, ölçekteki maddelerin ayn? yap?y? ne kadar tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü gösterir ve genellikle Cronbach Alfa katsay?s? ile rapor edilir.

Uyarlama çal??mas?nda elde edilen yüksek iç tutarl?l?k katsay?lar?, ölçe?in Türkçe formunun güvenilir oldu?unu ve tekrarlanan ölçümlerde tutarl? sonuçlar verebilece?ini i?aret etmektedir. Bu sonuçlar, YBÇBGÖ'nün **geriatrik de?erlendirme** alan?nda istikrarl? bir araç olarak kullan?labilece?ini desteklemektedir.

Faktör Analizi

Uyarlama çal??mas? kapsam?nda, orijinal **Çok Boyutlu Gözlem Ölçe?i**'nin çok faktörlü yap?s?n?n Türk örnekleminde de do?rulan?p do?rulanmad???n? belirlemek için faktör analizi teknikleri kullan?lm??t?r. Bu analizler, ölçe?in alt boyutlar?n?n kültürel ba?lamda da ayr???kl???n? ve bütünlü?ünü test etmi?tir.

Faktör analizi sonuçlar?, orijinal MOSES ölçe?inde tan?mlanan boyutlar?n (örne?in, Fiziksel Ba??ms?zl?k, Bili?sel ??levsellik) Türkçe formda da benzer ?ekilde yüklendi?ini ortaya koyarak

ARABPSYCHOLOGY.COM

yap?sal geçerli?i desteklemi?tir. Bu, ölçe?in teorik temelinin kültürel s?n?rlar aras?nda korunabildi?ini göstermektedir.

Ölçek Bilgileri

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Gözlem Ölçe?i (Observer-rated scale), derecelendirme tipinde.

Language Available: Türkçe (Turkish), ?ngilizce (Original)

Population Group: **Ya?l? Bireyler** (Elderly Subjects)

Age Group: Genellikle 65 ya? ve üzeri bireyler.

Population Details: Huzurevleri, hastaneler veya uzun süreli bak?m tesislerinde ya?ayan ya?l? bireylerin de?erlendirilmesi için uygundur.

Test Methodology: Bak?m veren personel (hem?ireler, sosyal hizmet uzmanlar? veya yard?mc? personel) taraf?ndan, gözlem süresi boyunca bireyin davran??lar?n?n ve i?levselli?inin yap?land?r?lm?? bir ?ekilde de?erlendirilmesi.

Anahtar Kelimeler

YBÇBGÖ, MOSES, Geriatrik De?erlendirme, Bak?m, Gözlem, Çok Boyutlu Gözlem Ölçe?i, Geçerlik, Güvenirlik.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Uyarlama makalesinde belirtilmemi?tir.

Affiliation Email addresses: Sorumlu yazar Veli Duyan için: duyanveli@yahoo.com

Correspondence Address: Sorumlu yazar?n ba?l? bulundu?u kurum adresi için makalenin tamam?na ba?vurulmal?d?r.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in Türkçe adaptasyonu 2017 y?l?nda yay?mlanm??t?r. Ölçe?in kullan?m? ve telif haklar? ile ilgili izinler için sorumlu yazar Veli Duyan ile do?rudan e-posta yoluyla ileti?ime geçilmesi önerilmektedir. Çal??ma, akademik bir dergide yay?nland??? için kullan?m? genellikle akademik amaçlar için ücretsiz olabilir; ancak ticari veya geni? ölçekli uygulamalar için izin gerekebilir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Referanslar

Soygür, H., Duyan, V., Hasgül, E., & Ad?batmaz, M. (2017). Turkish adaptation study of Multidimensional Observation Scale for elderly subjects. *Turkish Journal of Family Medicine and Primary Care, 11*(3), 171-185.
Sorumlu Yazar ?leti?im: Veli Duyan (duyanveli@yahoo.com)
Ölçe?in orijinal PDF dosyas?, ilgili web sitesinde mevcuttur. Orijinal PDF'ye buradan ula??labilir: yasli-bireyler-icin-cok-boyutlu-gozlem-olcegi-toad.pdf

Ya?l? Bireyler ?çin Çok Boyutlu Gözlem Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Bu giri?, ölçek maddelerini telif hakk? korumalar? veya yay?n k?s?tlamalar? nedeniyle do?rudan sunamamaktad?r. Ölçek maddeleri, puanlama yönergeleri ve detayl? alt boyut bilgileri için lütfen Soygür ve arkada?lar?n?n 2017 tarihli orijinal uyarlama makalesine veya yukar?da belirtilen PDF belgesine ba?vurunuz.

ARABPSYCHOLOGY.COM